

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καταναλωτική πίστη»

[COM(2011) 347 final — 2011/0171 (COD)]

(2022/C 105/14)

Εισηγητής: ο κ. **Bogdan PREDA**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 8.7.2021 Συμβούλιο, 14.7.2021
Νομική βάση	Άρθρο 114 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	30.9.2021
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	21.10.2021
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	564
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	159/5/16

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επικροτεί την παρούσα επικαιροποίηση της νομοθεσίας περί καταναλωτικής πίστης, αλλά επισημαίνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν τομείς στους οποίους η οδηγία είτε δεν είναι επαρκώς φιλόδοξη είτε δεν διασφαλίζει τη δέουσα ισορροπία μεταξύ των στόχων της και των προτεινόμενων λύσεων. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι λύσεις που προτείνονται στην οδηγία θα πρέπει να εστιάζουν περισσότερο στον αντίκτυπο της ψηφιοποίησης, στην αύξηση της χρήσης ψηφιακών συσκευών και στη χορήγηση πράσινων καταναλωτικών δανείων προκειμένου να παρασχεθεί βοήθεια στους καταναλωτές για την πραγματοποίηση περισσότερο βιώσιμων αγορών.

1.2. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προώθηση εκστρατειών χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης/ψηφιακού γραμματισμού, δεδομένου ότι οι προσπάθειες αυτές δεν μπορούν παρά να αποφέρουν οφέλη τόσο στους καταναλωτές όσο και στους δανειστές.

1.3. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, από τα στοιχεία σχετικά με τα αίτια της υπερχρέωσης, προκύπτει ότι ο καθορισμός ανώτατων ορίων στο κόστος των δανείων προς αποφυγή πρακτικών υπερτιμολόγησης αποφέρει απτά οφέλη στους ευάλωτους καταναλωτές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα ανώτατα όρια θα σταθμίζονται σωστά κατόπιν προσεκτικής ανάλυσης της αγοράς και του δυνητικού αντίκτυπου τους. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η οδηγία για την καταναλωτική πίστη θα πρέπει να προβλέπει σαφή και εναρμονισμένη μεθοδολογία, την οποία θα πρέπει τα κράτη μέλη να συνεκτιμούν για να εφαρμόζουν τέτοια ανώτατα όρια για την πρόληψη και την αποθάρρυνση ακραίων πρακτικών που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε υπερχρέωση. Αυτό θα εξασφαλίσει επίσης ίσους όρους ανταγωνισμού στους δανειστές από διαφορετικές χώρες.

1.4. Η ΕΟΚΕ θεωρεί επωφελή την περαιτέρω αποσαφήνιση της υποχρέωσης όλων των δανειστών να προβαίνουν σε διεξοδική αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των καταναλωτών. Επ' αυτού, η ΕΟΚΕ επικροτεί την προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τον τύπο των δεδομένων που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη διενέργεια της προαναφερθείσας αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένης της εξαίρεσης που αφορά ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως τα δεδομένα υγείας, διότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να διασφαλιστεί μια ισορροπημένη προσέγγιση κατά την εν λόγω διαδικασία. Ωστόσο, κρίνεται υψίστης σημασίας να επισημανθεί στην οδηγία ότι ούτε καν μια ενδελεχής αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας μπορεί να αποτελέσει εγγύηση για την αποπληρωμή του δανείου.

1.5. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι το κείμενο της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη πρέπει να αναθεωρηθεί με στόχο να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση όλων των δανειστών, από τη διαδικασία έγκρισης/αδειοδότησης έως τις λειτουργικές ρυθμίσεις/υποχρεώσεις, με στόχο την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού για όλους τους ανταγωνιστές.

1.6. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να αναλύσει περαιτέρω τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με τις πληροφορίες πριν από τη σύναψη της σύμβασης, με μέλημα την εξεύρεση της δέουσας ισορροπίας μεταξύ της αναγκαιότητας και της συνάφειας των πληροφοριών για τους καταναλωτές, αφενός, και του πλέον αποτελεσματικού και ευέλικτου τρόπου παρουσίασής τους, αφετέρου, με παράλληλη συνεκτίμηση της ψηφιοποίησης της όλης διαδικασίας.

1.7. Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να αποσαφηνίσει το κείμενο της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη όσον αφορά την πρόωρη εξόφληση.

2. Εισαγωγή

2.1. Το θέμα της παρούσας γνωμοδότησης είναι η πρόταση οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταναλωτική πίστη, η οποία καταργεί την οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾ για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης.

2.2. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, η ανάγκη για μια νέα οδηγία δικαιολογείται από το γεγονός ότι, από το 2008 και μετά, η ψηφιοποίηση αυξήθηκε και άλλαξε άρδην τόσο τα δανειακά ήθη (π.χ. με νέους τρόπους ψηφιακής γνωστοποίησης πληροφοριών και αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των καταναλωτών με τη χρήση αυτοματοποιημένων συστημάτων λήψης αποφάσεων και μη παραδοσιακών δεδομένων) όσο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των δανειστών. Λόγω της κρίσης COVID-19, κατέστη επίσης αναγκαία η θέσπιση νομοθετικών μέσων για την ελάφρυνση της οικονομικής επιβάρυνσης των οικονομικά ευάλωτων πολιτών και νοικοκυριών.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αποσκοπεί στην επικαιροποίηση του νομικού πλαισίου για την καταναλωτική πίστη, δεδομένου ότι η αγορά έχει πράγματι εξελιχθεί από το 2008 και οι ισχύουσες διατάξεις δεν καλύπτουν δεόντως όλα τα είδη παραγόντων/προϊόντων, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχουν τομείς στους οποίους είτε δεν υφίσταται κατάλληλη προστασία για τους καταναλωτές είτε οι υφιστάμενοι κανόνες μπορούν να βελτιωθούν.

3.2. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι δύο βασικοί στόχοι που επιδιώκονται με την κατάρτιση της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη, δηλαδή α) η μείωση της ζημίας των καταναλωτών που συνάπτουν δάνεια σε μια μεταβαλλόμενη αγορά και β) η διευκόλυνση της διασυνοριακής παροχής καταναλωτικής πίστης και η ανταγωνιστικότητα της εσωτερικής αγοράς, είναι στενά αλληλένδετοι και απολύτως απαραίτητοι για τη διασφάλιση του ενδεδειγμένου επιπέδου κάλυψης και της ομοιόμορφης εφαρμογής της νέας οδηγίας. Για παράδειγμα, μια πρόταση που αποσκοπεί στην επιβολή υποχρεωτικών ανώτατων ορίων στο κόστος της καταναλωτικής πίστης πρέπει να αποσαφηνιστεί περισσότερο και να εναρμονιστεί με την οδηγία για την καταναλωτική πίστη με τη βοήθεια σαφούς μεθοδολογίας. Αυτό είναι απαραίτητο για να εξασφαλιστεί ενιαίο επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, με την αποτελεσματική αποτροπή ανεύθυνων πρακτικών δανεισμού σε ολόκληρη την ΕΕ και της ανάπτυξης καταναλωτικών πιστωτικών προϊόντων με τοκογλυφικά επιτόκια ή υπερβολικό κόστος, τα οποία συχνά απευθύνονται στους πλέον ευάλωτους καταναλωτές και μπορούν συχνά να οδηγούν σε καταστάσεις υπερχρέωσης. Η εν λόγω εναρμονισμένη μεθοδολογία είναι επίσης αναγκαία για να εξασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού στους δανειστές από διαφορετικές χώρες.

3.3. Η επέκταση της εφαρμογής της οδηγίας και η αποσαφήνιση των ορισμών διαφόρων όρων δεν μπορούν παρά να αποφέρουν οφέλη τόσο στους καταναλωτές όσο και στους δανειστές, εκ παραλλήλου με την περαιτέρω αποσαφήνιση των σχετικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η πρόταση που έχει ως στόχο την επιβολή στα κράτη μέλη της υποχρέωσης να παρέχουν ανεξάρτητες συμβουλευτικές υπηρεσίες περί χρέους σε υπερχρεωμένους ή άλλους ευάλωτους καταναλωτές θα πρέπει επίσης να συνδράμει τους καταναλωτές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Η ΕΟΚΕ προτείνει εξάλλου να ενθαρρύνει η οδηγία τους δανειστές να υιοθετήσουν πολιτικές που θα διευκολύνουν τον έγκαιρο εντοπισμό χρηματοοικονομικών δυσχερειών, συμπεριλαμβανομένων επίσης διατάξεων σχετικά με μέτρα ρύθμισης. Και οι δύο δράσεις θα συμβάλουν στην αποτροπή καταστάσεων υπερχρέωσης και στην ενθάρρυνση των πιστωτών να βρίσκουν λύσεις για δανειολήπτες που βρίσκονται σε δυσχερή θέση.

3.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ενθάρρυνση πρωτοβουλιών χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης/ψηφιακού γραμματισμού έτσι ώστε οι καταναλωτές να κατανοούν ορθά τα δανειακά προϊόντα και τους κινδύνους που αναλαμβάνουν όταν συνάπτουν δάνεια, κάτι που αποτελεί την αποτελεσματικότερη μέθοδο για τη διατήρηση της οικονομικής τους ευρωστίας. Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το κείμενο της οδηγίας όσον αφορά την επικοινωνία μεταξύ δανειστών και καταναλωτών, σε όλα τα στάδια της μεταξύ τους σχέσης, θα πρέπει να προσαρμοστεί με στόχο τη συνεκτίμηση της ψηφιακής μετάβασης και της αύξησης της χρήσης ψηφιακών συσκευών.

3.5. Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αποσκοπούν στην παροχή σαφών ρυθμίσεων σχετικών με τις χρηματοοικονομικές συμβουλευτικές υπηρεσίες όσον αφορά τις συμβάσεις σύναψης δανείου· θεωρεί ωστόσο, ευπρόσδεκτη μια σαφή νομική άποψη σχετικά με τον τρόπο παροχής των εν λόγω υπηρεσιών.

3.6. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρωτοβουλία για την περαιτέρω αποσαφήνιση της υποχρέωσης όλων των δανειστών να προβαίνουν σε ενδελεχή αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των καταναλωτών, με σκοπό να εξακριβώνεται εάν οι καταναλωτές είναι σε θέση να αντεπεξέρχονται στα συναπτόμενα δάνεια και κατά πόσον οι οικονομικές τους ανάγκες προστατεύονται, με ταυτόχρονη αποτροπή των ανεύθυνων πρακτικών δανειοδότησης και της υπερχρέωσης. Εντούτοις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να έχει κατά νου ότι οι νέοι κανόνες δεν μπορούν και δεν πρέπει να μεταθίγονται στους δανειστές την ευθύνη των καταναλωτών όσον αφορά την πραγματική ικανότητα αποπληρωμής του δανείου τους, δεδομένου ότι καταναλωτές οφείλουν να καταβάλλουν κάθε δυνατή

⁽¹⁾ Οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 133 της 22.5.2008, σ. 66).

προσπάθεια για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αποπληρωμής του χρέους τους, καθώς και για τη συνετή διαχείριση των προσωπικών τους δαπανών. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβεί σε περαιτέρω ανάλυση του κειμένου της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη, έτσι ώστε να καταστεί σαφές ότι η διεξοδική αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας δεν αποτελεί εγγύηση για την αποπληρωμή του δανείου. Επιπλέον, με στόχο να εξασφαλιστεί η δέουσα προστασία των καταναλωτών, η ΕΟΚΕ προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποσαφηνίσει περαιτέρω τις περιπτώσεις κατά τις οποίες —σε συγκεκριμένες και δέοντως αιτιολογημένες περιστάσεις— οι δανειστές έχουν το δικαίωμα, χωρίς καμία υποχρέωση ως προς αυτό, να χορηγούν δάνεια στους καταναλωτές παρότι οι τελευταίοι αποτυγχάνουν στην αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναλύσει περαιτέρω ορισμένους από τους νέους ορισμούς με μέλημα τη διασφάλιση της σαφήνειας του κειμένου. Για παράδειγμα, ο ορισμός του πιστωτικού φορέα θα πρέπει να αναθεωρηθεί προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλες οι εταιρείες που ασκούν δανειοδοτική δραστηριότητα καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και ότι εποπτεύονται/αδειοδοτούνται εξίσου όταν ασκούν το ίδιο είδος δραστηριότητας. Επιπλέον, με στόχο τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού και την αποτελεσματική παροχή του ίδιου επιπέδου προστασίας στους καταναλωτές, όλοι οι δανειστές —ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς της εταιρείας τους— θα πρέπει να εφαρμόζουν τους ίδιους κανόνες και να υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής εκθέσεων, πλην περιπτώσεων δανείων χορηγούμενων χωρίς κανένα κόστος και με την προϋπόθεση ότι τηρούνται όλες οι διατάξεις περί προστασίας των καταναλωτών.

4.2. Όσον αφορά τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη δραστηριότητα καταναλωτικής πίστης, η οδηγία θα πρέπει να είναι πιο φιλόδοξη, ορίζοντας ότι για την άσκηση της εν λόγω δανειοδοτικής δραστηριότητας απαιτείται έγκριση/άδεια από την αρμόδια αρχή με στόχο τη διασφάλιση της δέουσας προστασίας των καταναλωτών, της αποτελεσματικής εποπτείας και της ύπαρξης ίσων όρων ανταγωνισμού στο πλαίσιο της καταναλωτικής πίστης. Το σύστημα που προτείνεται επί του παρόντος φαίνεται να είναι υβριδικό μεταξύ έγκρισης και καταχώρισης, παρότι αυτό δεν είναι διόλου σαφές.

4.3. Όσον αφορά την ειδική διάταξη σχετικά με τη μετατροπή των εκπεφρασμένων δανείων σε εθνικό νόμισμα, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να αναθεωρήσει περαιτέρω το άρθρο 4 της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη προκειμένου να αποσαφηνιστεί η δυνατότητα εφαρμογής του. Η λύση που προτείνεται, πέραν του ότι δεν ευθυγραμμίζεται με το άρθρο 23 της οδηγίας 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*) σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία, στερείται σαφήνειας ως προς την πρόθεση/δυνατότητα εφαρμογής της και την προτεινόμενη μεθοδολογία μετατροπής.

4.4. Όσον αφορά την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων (άρθρο 6 της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη), η ΕΟΚΕ ανησυχεί για το ενδεχόμενο να αποδειχθεί η εφαρμογή της εξαιρετικά δύσκολη για διάφορους λόγους που σχετίζονται κυρίως με την ύπαρξη διαφορετικών απαιτήσεων σε εθνικό επίπεδο και με τη δυσκολία εξασφάλισης όλων των εξακριβώσεων που απαιτούνται στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας. Όσον αφορά την πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων, η ΕΟΚΕ φοβάται ότι η άμεση πρόσβαση των πιστωτικών φορέων σε βάσεις δεδομένων άλλων κρατών μελών ενδέχεται να είναι, σε ορισμένες περιπτώσεις, ανέφικτη ή ασύμφορη για διάφορους λόγους (π.χ. έλλειψη ζήτησης για διασυνοριακές πιστώσεις, ύπαρξη διαφορετικών απαιτήσεων σε εθνικό επίπεδο και δυσκολία εξασφάλισης του συνόλου των απαιτούμενων εξακριβώσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας). Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβεί σε περαιτέρω ανάλυση της εν λόγω αρχής, μεταξύ άλλων μέσω της εξέτασης του ενδεχόμενου έμμεσης πρόσβασης στις εν λόγω βάσεις δεδομένων, παρέχοντας π.χ. τη δυνατότητα στους δανειστές να ζητούν τα έγγραφα που απαιτούνται για τις αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας μέσω της τοπικής βάσης δεδομένων ή των τοπικών φορολογικών αρχών τους.

4.5. Όσον αφορά τις εθνικές βάσεις δεδομένων για την υποβολή εκθέσεων, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η επεξεργασία πιστωτικών δεδομένων κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 ή οποιασδήποτε άλλης παρεμφερούς κατάστασης έκτακτης ανάγκης θα μπορούσε δυνητικά να επηρεάσει την ακεραιότητα του συστήματος πιστωτικής ενημέρωσης και, σε τελική ανάλυση, την παροχή καταναλωτικής πίστης. Κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υπογραμμίσει στην οδηγία για την καταναλωτική πίστη τη σημασία της αδιάλειπτης και πλήρους ανταλλαγής πιστωτικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης της αναφοράς καθυστερήσεων/αναστολών πληρωμών κατά τη διάρκεια μιας κρίσης, ακριβώς όπως και υπό φυσιολογικές συνθήκες. Επιπλέον, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών σχετικά με τη χορήγηση δανείων, η ΕΟΚΕ συνιστά επίσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διευκρινίσει ότι οι βάσεις δεδομένων αναφοράς θα πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον πληροφορίες σχετικές με τη συμπεριφορά των καταναλωτών όσον αφορά την εξόφληση των υφιστάμενων δανειακών συμβάσεων τους, συμπεριλαμβανομένων τυχόν καθυστερούμενων οφειλών.

4.6. Η ΕΟΚΕ χαιρέτιζε την προσπάθεια που καταβάλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να καταστήσει τις προσυμβατικές πληροφορίες πιο προστιτές στους καταναλωτές. Ωστόσο, κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η ενδεδειγμένη λύση δεν θα πρέπει να είναι η κατάρτιση ενός πρόσθετου εγγράφου —της τυποποιημένης ευρωπαϊκής επισκόπησης καταναλωτικής πίστης— δεδομένου ότι αυτό ενδέχεται, αφενός, να επιβαρύνει περαιτέρω τόσο τους καταναλωτές όσο και τους πιστωτικούς φορείς και, αφετέρου, να λειτουργήσει παραπλανητικά για τους καταναλωτές, καθότι υπάρχει περίπτωση να περιορίσει την ανάλυσή τους μόνον στις πληροφορίες που παρέχονται στην επισκόπηση, χωρίς τη δέουσα συνεκτίμηση όλων των υπολοίπων πληροφοριών που περιλαμβάνονται στο έντυπο τυποποιημένων ευρωπαϊκών πληροφοριών καταναλωτικής πίστης. Προτιμότερη λύση θα ήταν να

(*) Οδηγία 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία και την τροποποίηση των οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (ΕΕ L 60 της 28.2.2014, σ. 34).

διερευνηθεί, υπό το πρίσμα της απαιτούμενης ανταπόκρισης στις νέες ψηφιακές μεθόδους, η δυνατότητα απλούστευσης της διαδικασίας σύναψης (και εκτέλεσης) της συμβατικής σχέσης με τους καταναλωτές, προβλέποντας μεταξύ άλλων ψηφιακούς τρόπους για την εκπλήρωση της υποχρέωσης υποβολής του εντύπου τυποποιημένων ευρωπαϊκών πληροφοριών καταναλωτικής πίστης.

4.7. Όσον αφορά την εξαίρεση από τους κανόνες που διέπουν τη δέσμευση και την ομαδοποίηση των τρεχόντων λογαριασμών ή των λογαριασμών ταμειωτηρίου, είναι εξαιρετικά αμφίβολο εάν όντως αποβαίνει προς το συμφέρον των καταναλωτών ο περιορισμός αυτής της εξαίρεσης μόνο σε λογαριασμούς που έχουν ως αποκλειστικό σκοπό την εξυπηρέτηση δανειακών απαιτήσεων. Σύμφωνα με το κείμενο, οι δανειστές θα πρέπει να απαγορεύουν στους καταναλωτές να χρησιμοποιούν αυτούς τους λογαριασμούς για προσωπικούς σκοπούς, πέραν των δανειακών απαιτήσεων. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι ο καταναλωτής δεν θα πρέπει να αναγκάζεται να ανοίξει ένα λογαριασμό που δεν είναι απαραίτητος για τη σύναψη/εξόφληση του δανείου, αλλά, αφότου ανοιχθεί, ο λογαριασμός αυτός θα πρέπει να χρησιμοποιείται από τον καταναλωτή κατά την κρίση του.

4.8. Όσον αφορά τα δικαιώματα των καταναλωτών όταν η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας περιλαμβάνει τη χρήση κατάρτισης προφίλ ή άλλης αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η προτεινόμενη λύση ενέχει, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, κίνδυνο υπονόμησης της ικανότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να καθορίζουν όρους αξιολόγησης σύμφωνα με τη δική τους διάθεση ανάληψης κινδύνων, περιορίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ευελιξία της εν λόγω διαδικασίας. Κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, ολόκληρο το άρθρο 18 παράγραφος 6 θα πρέπει να αναδιατυπωθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων (ΓΚΠΔ), κάτι που σημαίνει ότι οι καταναλωτές έχουν τα δικαιώματα που τους παρέχει ο ΓΚΠΔ όταν η αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας διενεργείται αποκλειστικά αυτομάτως και παράγει αποτελέσματα έναντι ιδιωτών.

4.9. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης δανείων αποτελεί βασική διάταξη της οδηγίας διότι αποσκοπεί στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της αγοράς και στην αντιμετώπιση καταστάσεων υπερχρέωσης και επικροτεί τις γενικές επιδιώξεις της πρότασης. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ τονίζει ότι είναι αναγκαίο να αναθεωρηθεί το κείμενο της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη προκειμένου, αφενός, να διευκολυνθεί πραγματικά η άσκηση του εν λόγω δικαιώματος και, αφετέρου, να αποφευχθούν δικαστικές διαμάχες ως προς τον ορισμό του «συνολικού κόστους».

4.10. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, από τα στοιχεία σχετικά με τα αίτια της υπερχρέωσης, προκύπτει ότι ο καθορισμός ανώτατων ορίων στο κόστος των δανείων προς αποφυγή πρακτικών υπερτιμολόγησης αποφέρει απτά οφέλη στους ευάλωτους καταναλωτές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα ανώτατα όρια θα σταθμίζονται σωστά κατόπιν προσεκτικής ανάλυσης της αγοράς και του δυνητικού αντικτύπου τους. Στην προσέγγιση αυτή θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα μέτρα θα είναι πράγματι επωφελή για τους καταναλωτές και ότι θα αποφεύγονται τα αντίθετα αποτελέσματα.

4.11. Σύμφωνα με την τελευταία οδηγία για την προστασία των καταναλωτών, το άρθρο 44 της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη ορίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίζουν στην εθνική τους νομοθεσία αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης των κανόνων μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις εν λόγω διατάξεις, αλλά καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διευκρινίσει επίσης στην οδηγία ότι οι διοικητικές κυρώσεις δεν θα θίγουν το δικαίωμα αποζημίωσης ή επιστροφής δαπανών των καταναλωτών, ανάλογα με την περίπτωση.

Βρυξέλλες, 21 Οκτωβρίου 2021.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τα ακόλουθα σημεία της γνωμοδότησης του τμήματος απορρίφθηκαν υπέρ των τροπολογιών που εγκρίθηκαν στην Ολομέλεια, αλλά συγκέντρωσαν τουλάχιστον το ένα τέταρτο των ψήφων:

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ 2

Υποβάλλεται από:

TEDER Reet

INT/956 — Συμβάσεις καταναλωτικής πίστης**Σημείο 4.1**

Να τροποποιηθεί ως εξής:

Γνωμοδότηση τμήματος	Τροπολογία
<p>Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναλύσει περαιτέρω ορισμένους από τους νέους ορισμούς με μέλημα τη διασφάλιση της σαφήνειας του κειμένου. Για παράδειγμα, ο ορισμός του πιστωτικού φορέα θα πρέπει να αναθεωρηθεί προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλες οι εταιρείες που ασκούν δανειοδοτική δραστηριότητα καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και ότι εποπτεύονται/αδειοδοτούνται εξίσου όταν ασκούν το ίδιο είδος δραστηριότητας. Επιπλέον, με στόχο τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού και την αποτελεσματική παροχή του ίδιου επιπέδου προστασίας στους καταναλωτές, όλοι οι δανειστές —ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς της εταιρείας τους— θα πρέπει να εφαρμόζουν τους ίδιους κανόνες και να υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής εκθέσεων.</p>	<p>Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναλύσει περαιτέρω ορισμένους από τους νέους ορισμούς με μέλημα τη διασφάλιση της σαφήνειας του κειμένου. Για παράδειγμα, ο ορισμός του πιστωτικού φορέα θα πρέπει να αναθεωρηθεί προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλες οι εταιρείες που ασκούν δανειοδοτική δραστηριότητα καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και ότι εποπτεύονται/αδειοδοτούνται εξίσου όταν ασκούν το ίδιο είδος δραστηριότητας. Επιπλέον, με στόχο τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού και την αποτελεσματική παροχή του ίδιου επιπέδου προστασίας στους καταναλωτές, όλοι οι δανειστές —ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς της εταιρείας τους— θα πρέπει να εφαρμόζουν τους ίδιους κανόνες και να υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής εκθέσεων, πλην περιπτώσεων δανείων χορηγούμενων χωρίς κανένα κόστος και με την προϋπόθεση ότι τηρούνται όλες οι διατάξεις περί προστασίας των καταναλωτών.</p>

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ: 88

Κατά: 79

Αποχές: 21

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑΣ 3

Υποβάλλεται από:

PREDA Bogdan

INT/956 — Συμβάσεις καταναλωτικής πίστης

Σημείο 4.10

Γνωμοδότηση τμήματος	Συμβιβαστικό κείμενο.
<p>Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, από τα στοιχεία σχετικά με τα αίτια της υπερχρέωσης, προκύπτει σαφώς ότι η επιβολή ανώτατων ορίων στο κόστος των δανείων αποφέρει απτά οφέλη στους καταναλωτές, ιδίως στους πλέον ευάλωτους εξ αυτών.</p>	<p>Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, από τα στοιχεία σχετικά με τα αίτια της υπερχρέωσης, προκύπτει ότι ο καθορισμός ανώτατων ορίων στο κόστος των δανείων προς αποφυγή πρακτικών υπερτιμολόγησης αποφέρει απτά οφέλη στους ευάλωτους καταναλωτές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα ανώτατα όρια θα σταθμίζονται σωστά κατόπιν προσεκτικής ανάλυσης της αγοράς και του δυναμικού αντικτύπου τους. Με μια τέτοια προσέγγιση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα μέτρα είναι πράγματι επωφελή για τους καταναλωτές και θα αποφεύγεται το αντίθετο αποτέλεσμα.</p>

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ: 82

Κατά: 79

Αποχές: 17

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑΣ 4

Υποβάλλεται από:

PREDA Bogdan

INT/956 — Συμβάσεις καταναλωτικής πίστης

Σημείο 1.3

Γνωμοδότηση τμήματος	Συμβιβαστικό κείμενο.
<p>Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, από τα στοιχεία σχετικά με τα αίτια της υπερχρέωσης, προκύπτει σαφώς ότι η επιβολή ανώτατων ορίων στο κόστος των δανείων αποφέρει απτά οφέλη στους καταναλωτές, ιδίως στους πλέον ευάλωτους εξ αυτών. Ωστόσο, μια πρόταση που αποσκοπεί στην επιβολή ανώτατων ορίων στο κόστος της καταναλωτικής πίστης χρειάζεται να αποσαφηνιστεί περισσότερο και να εναρμονιστεί με την οδηγία για την καταναλωτική πίστη σύμφωνα με σαφή μεθοδολογία, προκειμένου να διασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για τους δανειστές διαφόρων χωρών.</p>	<p>Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, από τα στοιχεία σχετικά με τα αίτια της υπερχρέωσης, προκύπτει ότι ο καθορισμός ανώτατων ορίων στο κόστος των δανείων προς αποφυγή πρακτικών υπερτιμολόγησης θα μπορούσε να αποφέρει απτά οφέλη στους ευάλωτους καταναλωτές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα ανώτατα όρια θα σταθμίζονται σωστά κατόπιν προσεκτικής ανάλυσης της αγοράς και του δυναμικού αντικτύπου τους. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η οδηγία για την καταναλωτική πίστη θα πρέπει να προβλέπει σαφή και εναρμονισμένη μεθοδολογία, την οποία θα πρέπει τα κράτη μέλη να συνεκτιμούν για να εφαρμόζουν τέτοια ανώτατα όρια για την πρόληψη και την αποθάρρυνση ακραίων πρακτικών που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε υπερχρέωση. Αυτό θα εξασφαλίσει επίσης ίσους όρους ανταγωνισμού για τους δανειστές διαφόρων χωρών.</p>

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ: 88

Κατά: 77

Αποχές: 15
